

vers VOOR vers

LEZING 27
76 MINUTEN

LUKAS

20:20-47

Jezus over wat de keizer en wat God toekomt

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/lukas/20-20-47

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Spionnen proberen Jezus te betrappen	3 min	4
2	Het onontkoombare belastingdilemma	2 min	6
3	Judas de Galileeër en de Zeloten	5 min	7
4	Jezus ontwijkt de valstrik met de munt	4 min	9
5	Wat Caesar en God ieder toekomt	2 min	12
6	Romeinen 13: wat komt de overheid toe?	5 min	13
7	Bijbels verzet tegen onrechtmatig gezag	2 min	15
8	God meer gehoorzamen dan de overheid	3 min	17
9	De grenzen van door God gegeven gezag	2 min	19
10	De overheid als handhaver van het goede	3 min	20
11	De overheid als dienaar tegen het kwaad	4 min	22
12	Nero: van heerser tot vervolger	3 min	24
13	Belasting voor bescherming en rechtspraak	2 min	25
14	Vroege christenen en militaire dienst	2 min	26

15	De overheid als uitvoerder van Gods wraak	2 min	27
16	Wanneer de overheid haar taak uitbreidt	3 min	29
17	Belasting betalen zonder instemming	2 min	30
18	Rentmeesterschap en belastingaftrek	2 min	31
19	De rechtmatige grenzen van belastingheffing	4 min	32
20	De wet van het leviraatshuwelijk	3 min	34
21	De vrouw met zeven echtgenoten	5 min	36
22	De strijd over de opstanding	2 min	38
23	In de opstanding is er geen huwelijk	2 min	39
24	Preterisme en de toekomstige opstanding	3 min	40
25	Mozes bewijst leven na de dood	3 min	42
26	De Messias is meer dan Davids Zoon	2 min	43
27	Waarschuwing tegen de schriftgeleerden	2 min	45
	Om verder te lezen		46

1

Spionnen proberen Jezus te betrappen

We pakken onze studie van het boek Lukas weer op waar we gebleven waren, midden in hoofdstuk 20. Dit deel van Lukas speelt zich ongeveer halverwege de lijdensweek af en heeft parallellen in Mattheüs en Markus. De confrontaties die Jezus met critici heeft, beginnen bij het punt waar we nu komen, in vers 20. Een reeks critici komt Jezus op verschillende punten uitdagen. De eerste critici zijn de Farizeeën. De tweede groep critici bestaat uit de Sadduceeën, die Hem met een ander punt confronteren. Daarna confronteert Hij hen.

In het Evangelie van Mattheüs zijn er meer confrontaties en is er meer heen-en-weer tussen Jezus en hen. Ook vertelt Hij in Mattheüs enkele gelijkenissen meer dan in Lukas. Maar de kern hier is dat ze nog steeds niet veel tegen Hem hadden, hoewel Zijn leven zijn einde naderde. Hier is Hij nog maar enkele dagen verwijderd van het moment waarop ze Hem ten onrechte zullen veroordelen, omdat ze eigenlijk niets rechtmatigs tegen Hem zullen vinden. Maar ze proberen wanhopig iets te vinden waarvan ze Hem kunnen beschuldigen, iets waarop ze Hem kunnen vastpinnen, zodat ze zich van Hem kunnen ontdoen.

Ze beseffen niet dat Hij Zich sowieso niet tegen Zijn arrestatie zal verzetten, dat Hij naar Jeruzalem is gekomen om te sterven en dat ze zich daar geen zorgen over hoeven te maken. Ze zullen Hem te pakken krijgen. Maar ze weten nog steeds niet hoe ze Hem te pakken zullen krijgen. Daarom proberen ze Hem te betrappen op iets waardoor Hij in de problemen komt met de Romeinse autoriteiten, met de Joodse autoriteiten of met het volk. Iets waardoor Hij op de een of andere manier dwaas, verkeerd of in strijd met de wet lijkt te handelen. Daar dienen deze uitdagingen voor.

Vooral die van de Farizeeën, die hier aan de orde komt, kon Hem werkelijk de meeste schade berokkenen en Hem het kwetsbaarst maken voor vervolging. Er staat in vers 20:

En zij hielden Hem nauwlettend in het oog en stuurden spionnen die zich voordeden alsof zij rechtvaardig waren, met de bedoeling Hem op een woord te vangen en Hem dan over te leveren aan de overheid en aan de macht van de stadhouder.

LUKAS 20:20

Er wordt ons uitdrukkelijk verteld dat deze manier van ondervragen bedoeld was om Hem iets te laten zeggen waardoor ze Hem aan de Romeinse autoriteiten konden uitleveren. Ze wilden Hem iets laten zeggen wat de Romeinen van streek zou maken en ertoe zou leiden dat ze Hem arresteerden. Er staat:

En zij stelden Hem een vraag en zeiden: Meester, wij weten dat U juist spreekt en onderwijs geeft en niemand naar de ogen ziet, maar de weg van God naar waarheid onderwijst. Is het ons geoorloofd de keizer belasting te betalen of niet?

LUKAS 20:21-22

En Hij merkte hun sluwheid en zei tegen hen: Waarom verzoekt u Mij? Laat Mij een penning zien. Van wie is het beeld en opschrift? Zij antwoordden en zeiden: Van de keizer. En Hij zei tegen hen: Geef dan aan de keizer wat van de keizer is en aan God wat van God is. En zij konden Hem in Zijn woorden niet vangen in tegenwoordigheid van het volk. En zij verwonderden zich over Zijn antwoord en zwegen.

LUKAS 20:23-26

2

Het onontkoombare belastingdilemma

Dit antwoord is gewoon volmaakt om Zichzelf te bevrijden uit wat normaal gesproken als een onontkoombaar dilemma zou worden gezien. Wanneer iemand voor zo'n dilemma staat, betekent het dat hij altijd in de problemen komt, wat hij ook doet. Als hij het ene zegt, komt hij in de problemen. Als hij het tegenovergestelde zegt, komt hij eveneens in de problemen.

De vraag werd huichelachtig aan Hem gesteld:

Meester, we weten dat U rechtvaardig bent. We weten dat U altijd de waarheid spreekt.

Met andere woorden, ze proberen Hem op Zijn gemak te stellen en Hem niet te laten weten dat ze spionnen zijn die door Zijn vijanden zijn gestuurd om Hem iets te laten zeggen waarop ze Hem kunnen betrappen. Ze hopen dat Hij niet op Zijn hoede zal zijn en iets ondoordachts zal zeggen wat ze tegenover de Romeinen tegen Hem kunnen gebruiken.

De specifieke vraag die ze stelden, was:

Is het toegestaan om belasting aan de keizer te betalen?

Ze dachten blijkbaar dat Hij nee zou zeggen. Alleen op die manier konden Zijn woorden Hem mogelijk in de problemen brengen met de stadhouder, en dat was wat ze hoopten te bereiken. Ze moeten hebben gedacht dat Zijn antwoord zou zijn: nee, we moeten geen schatting aan de keizer betalen. Dan konden ze Hem gaan beschuldigen.

Het interessante is dat Hij het tegenovergestelde zei. Hij zei:

En Hij zei tegen hen: Geef dan aan de keizer wat van de keizer is en aan God wat van God is.

LUKAS 20:25

waarmee Hij doelde op de munt zelf, waarop het gezicht van de keizer stond. Hij zei het tegenovergestelde van wat zij dachten dat Hij zou zeggen. Maar toen ze naar Pilatus gingen, de Romeinse bestuurder daar, zeiden ze dat Jezus de mensen leerde geen schatting aan de keizer te betalen. Met andere woorden, het maakte niet uit wat Hij zei. Ze zouden Hem hoe dan ook beschuldigen van datgene waardoor Hij in de problemen zou komen met de keizer, hoewel Hij het tegenovergestelde had gezegd.

Maar hier zien we iets heel interessants. Jezus wist natuurlijk dat ze huichelachtig waren toen ze Hem naar de mond praatten en Hem vleiden. Jezus heeft waarschijnlijk sowieso nooit een ondoordacht woord gesproken. Zelfs als je Hem onvoorbereid zou weten te treffen, zal Hij nog steeds zeggen wat Zijn Vader Hem opdraagt te zeggen. Hij zal nog steeds afgewogen en goed doordachte antwoorden geven.

Maar achter de vraag:

Is het toegestaan om belasting aan de keizer te betalen of niet?

3

Judas de Galileeër en de Zeloten

zat een voorgeschiedenis. In het jaar 6 na Christus was er een man die Judas de Galileeër heette. Hij is niet een van de Judassen in de Bijbel. Hij is een andere Judas. Hij wordt in Handelingen genoemd, omdat Gamaliël deze man, Judas de Galileeër, noemt. Hij is bekend uit de geschiedenis. Hij is bekend uit Josephus. Hij was een opstandeling tegen Rome. Zijn standpunt was dat het in Gods ogen ongeoorloofd was dat Joden belasting betaalden aan enig Romeins gezag. Zijn redenering was dat de Joden Gods volk zijn. God is hun Koning. Wij erkennen geen enkele koning behalve God. Wanneer je belasting betaalt aan een heerser, erken je daarmee dat hij jouw koning is. Omdat wij geen enkele koning erkennen behalve God, zullen wij geen belasting betalen aan de keizer. Als we dat wel doen, beledigen we in feite God, Die onze ware Koning is. We handelen dan alsof de keizer onze koning is.

Dit was het officiële standpunt van Judas de Galileeër, die een beweging begon die de Zeloten werd genoemd. Je hebt waarschijnlijk wel van de Zeloten gehoord. Een van Jezus' discipelen had deel uitgemaakt van deze beweging voordat hij Jezus volgde. Hij

heette Simon de Zeloot. Dit was een zeer anti-establishment- en anti-Romeinse beweging, en ook een gewelddadige. Voor zover ik weet, beweerde Judas niet dat hij de Messias was, zoals velen na hem dat wel deden. Of misschien deed hij dat wel. Ik weet niet of hij dat deed. Maar hij leidde nog altijd iets wat op een messiaanse beweging leek, gericht op de bevrijding van de Joden van de Romeinen.

Hij bracht geen volledig Joods leger op de been om de Romeinen te verdrijven. Maar zijn mensen voerden hier en daar guerrilla-aanvallen uit op groepen Romeinse soldaten. Ze doodden hier en daar een paar soldaten, alleen maar om lastig te zijn, een beetje zoals terroristen. Terroristen werpen het land niet omver door de Twin Towers neer te halen, maar ze maken iedereen onzeker. Ze zijn een bron van ergernis. Ze hopen hun tegenstanders uit te putten met dit soort getreiter en angsttactieken.

Judas de Galileeër, de leider van de Zelotenpartij, voerde dit soort aanvallen uit op de Romeinen. Hij werd door de Romeinen gevangengenomen en gedood, maar de Zelotenpartij bleef bestaan. Er waren veel mensen die sympathiseerden met zijn opvattingen. Naar alle waarschijnlijkheid sympathiseerden de meeste Joden er in het geheim zelfs mee. Ze durfden zich niet bij de Zelotenpartij aan te sluiten, omdat de Zeloten door de Romeinen werden opgespoord en gedood. Ze waren duidelijk opstandelingen tegen het Romeinse gezag, en de Romeinen duldden zo'n verzet niet zonder vergeldingsmaatregelen.

Dit was een zeer beladen kwestie toen ze Jezus vroegen:

Is het ons geoorloofd de keizer belasting te betalen of niet?

LUKAS 20:22

In wezen zeiden ze: 'Sta Jij hierin aan de kant van de Zeloten?' De sympathie van bijna het hele Joodse volk lag in werkelijkheid bij de Zeloten. Ook al durfden ze niet de wapens op te nemen of openlijk met hen om te gaan, ze wilden echt hun vrijheid. Ze wilden echt dat de Romeinen vertrokken. Waarschijnlijk bewonderden ze in het geheim de mensen die eropuit trokken en de Romeinen kwaad aandeden.

Toen de Twin Towers instortten, dansten de Arabieren in Saoedi-Arabië op straat en vierden ze feest. Ze waren niet rechtstreeks betrokken bij de aanslag, maar ze sympathiseerden er sterk mee. Ze waren blij en verheugden zich erover. Ik veronderstel dat de meeste Joden, wanneer ze hoorden dat weer een groep Romeinse soldaten door een aanval van de Zeloten was uitgeschakeld, er innerlijk waarschijnlijk klaar voor waren om te dansen en zich te verheugen.

Als Jezus hierover op één lijn zat met de Joodse bevolking in het algemeen, zouden ze verwachten dat Hij zei: 'Nee, het is niet geoorloofd belasting te betalen aan de keizer.' De reden waarom ze moesten doen alsof ze vriendelijk waren toen ze dit vroegen, was dat Hij zoiets controversieels niet zou zeggen in een menigte waar iemand het zou doorvertellen. Maar als Hij dacht dat deze mensen met Hem sympathiseerden, zou Hij misschien, in zekere zin bijna onder vier ogen, zeggen: 'Onder ons gezegd, ik vind dat we geen belasting aan de keizer moeten betalen.' Ze hoopten Hem Zijn waakzaamheid te laten verliezen, zodat Hij zou zeggen wat Hij werkelijk dacht. Ze dachten dat Hij zoiets zou zeggen, zodat ze Hem konden overleveren aan de macht van de stadhouder.

4

Jezus ontwijkt de valstrik met de munt

Zoals ik al zei: hoewel Hij niet antwoordde zoals zij dachten dat Hij zou antwoorden, hoorden ze Zijn antwoord niet en hoorden ze alleen wat ze wilden horen, of ze gaven eenvoudigweg niets om Zijn antwoord en logen over Hem. Ze zeiden dat Hij de mensen had verteld dat ze geen belasting aan de keizer moesten betalen. Dat maakte deel uit van de beschuldiging die ze tegen Hem inbrachten. Maar het is duidelijk dat Hij het tegenovergestelde zei. Hij zei:

Geef de keizer wat van hem is.

Wat is van de keizer? Is dat zijn gezicht op de munt?

Jezus antwoordde niet met ja of nee. Als Hij ronduit had gezegd: 'Ja, het is geoorloofd belasting te betalen aan de keizer', dan zou vrijwel iedereen onder de Joodse bevolking een hekel aan Hem hebben gekregen. Wat? Hij zegt dat we deze Romeinse heerschappij over ons moeten aanvaarden? Dat was een zeer impopulaire opvatting.

Als Hij zei: 'Nee, doe het niet', zou Hij problemen krijgen met de Romeinen, en dat was precies waarop ze hoopten. Hij zat klem tussen wat wij de horens van een dilemma noemen. Je kunt geen van beide kanten op zonder op de horens genomen te worden.

Op de een of andere manier koos Hij in deze situatie een koers waarbij Hij geen enkel compromis sloot, maar toch het probleem ontweek. Om te beginnen zei Hij:

Laat Mij een penning zien. Van wie is het beeld en opschrift? Zij antwoordden en zeiden: Van de keizer.

LUKAS 20:24

Hier staat dat het een denarius was. Het is interessant dat Hij er Zelf geen had. Sommige mensen hebben erop gewezen dat dit laat zien dat Jezus in armoede leefde. Hij was een arme man. Hij wilde een munt gebruiken als aanschouwelijk voorbeeld en moest daarvoor een muntje lenen. Judas, die bij Hem was, had echter een beurs met wat geld erin, en de kans is groot dat daar enkele denarii in zaten. Maar Jezus liet Zijn tegenstanders aantonen dat zij er een bij zich droegen. Dit is interessant omdat op de denarius een afbeelding van Caesar stond, net zoals op onze munten de beeltenis van George Washington, Abraham Lincoln of iemand anders staat. Op de munten die de Romeinen uitgaven, stond het gezicht van Caesar. Strikt genomen was een munt met een ingegraveerde afbeelding van Caesar een gesneden beeld. Veel rabbijnen vonden dat het voor een vrome Jood zelfs verkeerd was om een munt met een gesneden beeld, een afbeelding van Caesar, bij zich te dragen. Toen Hij dus zei:

Laat Mij eens een munt zien, en zij er een hadden, liet dat in de ogen van veel Joden onmiddellijk zien dat zij al een compromis sloten door een gesneden beeld bij zich te dragen.

Jezus droeg zulke munten misschien ook bij Zich. Voor zover wij weten, had Judas er misschien een paar in de beurs. Maar Jezus liet Zijn vijanden aantonen dat zij er een hadden. Dat betekende dat zij al iets deden wat veel Joden verkeerd vonden, alleen al doordat zij een munt bij zich hadden. Hij zei:

En Hij merkte hun sluwheid en zei tegen hen: Waarom verzoekt u Mij? Laat Mij een penning zien. Van wie is het beeld en opschrift? Zij antwoordden en zeiden: Van de keizer.

LUKAS 20:23-24

Ze gaven Hem er een, en Hij zei:

Wiens gezicht staat daarop?

Het antwoord was uiteraard niet moeilijk te geven. Het was het gezicht van Caesar.

Toen Jezus zei:

En Hij zei tegen hen: Geef dan aan de keizer wat van de keizer is en aan God wat van God is.

LUKAS 20:25

denken sommige mensen dat dit eenvoudigweg betekent: 'Geef hem zijn gezicht terug. Zijn gezicht staat op jouw munt. Geef die aan hem terug. Die moet wel van hem zijn.' Het woord 'teruggeven' betekent dat je iets aan iemand teruggeeft. Het is niet hetzelfde woord als eenvoudigweg 'geven'. Het is niet alsof je Caesar uit vrijgevigheid een geschenk geeft. Het is al van hem. Hij moet het aan jou gegeven hebben. Waar zou je anders een munt met zijn gezicht erop vandaan hebben? Die moet van hem afkomstig zijn. Geef hem die terug als hij hem terug wil. Als die van hem is, geef hem die dan terug. Je zou onmogelijk een munt met Caesars gezicht erop kunnen hebben als Caesar die niet had laten slaan. Die moet van hem afkomstig zijn. Als hij hem terug wil, waarom zou je hem dan houden? Geef hem aan hem terug.

5

Wat Caesar en God ieder toekomt

In zekere zin zegt Hij: ja, betaal schatting aan Caesar. Maar Hij zegt het op een manier die niet noodzakelijk rechtstreeks is. Hij zegt: ‘Dat ziet eruit alsof het Caesars munt is. Hij heeft er zijn eigen gezicht op staan. Waarom draag je iets van hem bij je?’ Het was voor hen zelfs omstreden om zo’n munt bij zich te dragen. Waarom zou je hem willen houden? Waarom zou je hem niet aan hem willen teruggeven? Hij zegt dus in wezen: ja, je moet schatting betalen, maar Hij zegt het op een andere manier. Hij zegt eigenlijk dat je niet iets moet vasthouden wat niet van jou is en wat je niet hoort te hebben. Als de eigenaar het terug wil, geef het hem dan, maar zorg ervoor dat je God geeft wat van Hem is.

Dit is belangrijk omdat Jezus heel duidelijk maakte dat Hij in zekere zin langs een omweg zei: ‘Ja, geef Caesar het belastinggeld dat hij wil.’ Toch deed Hij in de ogen van de vrome Joden, die waarschijnlijk geen schatting aan Caesar wilden betalen, geen afbreuk aan Zijn eigen standpunt. Maar je moet God geven wat van Hem is. Met andere woorden, Hij legt de nadruk op vroomheid en gehoorzaamheid aan God. De zeloten vonden dat je geen schatting aan Caesar moest betalen, omdat je God gehoorzaam moet zijn. Hij is jouw Koning. Jezus liet doorschemeren dat beide mogelijk zijn. Je kunt aan Caesar teruggeven wat hij je oorspronkelijk heeft gegeven, maar zorg ervoor dat je God niet onthoudt wat Hij je heeft gegeven.

Misschien ligt er zelfs de gedachte aan ten grondslag dat je kunt zien dat het Caesars munt is, omdat zijn afbeelding erop staat. Welnu, jij draagt Gods beeld. Je bent naar Gods beeld gemaakt. Dus als je aan Caesar moet geven wat zijn afbeelding draagt, moet je aan God geven wat Zijn beeld draagt. Je moet je in elk opzicht aan God overgeven. Geef aan Caesar over wat hij bezit; geef aan God over wat Hij bezit. Daarmee maakt Hij duidelijk dat er geen tegenstrijdigheid bestaat tussen enerzijds erkennen dat God jouw Eigenaar is, en anderzijds erkennen dat Caesar iets toekomt.

6

Romeinen 13: wat komt de overheid toe?

Als je naar Romeinen 13 kijkt, zinspeelt Paulus volgens mij op juist deze passage of juist deze uitspraak van Jezus. In Romeinen 13:7 zegt Paulus:

Geef dus aan allen wat u verschuldigd bent: belasting aan wie belasting, tol aan wie tol, ontzag aan wie ontzag, eer aan wie eer toekomt.

ROMEINEN 13:7

Hij gebruikt daarbij hetzelfde werkwoord als Jezus. Toen Jezus zei:

Geef de keizer wat van hem is, zegt Paulus:

Geef iedereen wat hem toekomt.

Belastingen, heffingen, eer, schatting, wat dan ook.

Sterker nog, wanneer hij zegt:

Eer aan wie eer toekomt kan daarin natuurlijk een verwijzing liggen naar het feit dat God eer waard is. Zoals Jezus dus zei:

En Hij zei tegen hen: Geef dan aan de keizer wat van de keizer is en aan God wat van God is.

LUKAS 20:25

en je geeft God wat Hem toekomt. Je geeft Caesar het belastinggeld. Je geeft God het respect en de eer die Hij verdient. Het is mogelijk dat Paulus Jezus in zekere zin parafraseert. Maar het is niet echt een ruime parafrase, want in de Engelse vertaling wordt op beide plaatsen het woord 'render' gebruikt. Dat betekent niet simpelweg 'geven'. Hij had kunnen zeggen: 'Betaal Caesar. Betaal belasting.' Maar in plaats

daarvan gebruikte hij een woord in de betekenis ‘geef terug’. In het Grieks gebruikte hij daarmee hetzelfde werkwoord als Jezus en impliceerde hij dat de overheid het recht heeft om iets terug te vragen van wat wij van haar hebben ontvangen.

Wanneer hij zegt:

Geef dus aan allen wat u verschuldigd bent: belasting aan wie belasting, tol aan wie tol, ontzag aan wie ontzag, eer aan wie eer toekomt.

ROMEINEN 13:7

dan is dat ook wat Jezus zei. Wat komt hun toe?

Zij zeiden tegen Hem: Van de keizer. Toen zei Hij tegen hen: Geef dan aan de keizer wat van de keizer is, en aan God wat van God is.

MATTHEÛS 22:21

Wat behoort Caesar rechtmatig toe? In de context van Jezus’ uitspraak vermoedelijk zijn gezicht. Zijn gezicht is zijn eigen gezicht. Het staat op zijn munten. Jullie Joden hadden vermoedelijk zaken kunnen doen met een ander soort betaalmiddel. Eeuwenlang hadden mensen op de markt immers zaken gedaan door eenvoudig bepaalde hoeveelheden zilver en dergelijke af te wegen. Ze hoefden geen gemunt geld te hebben. Maar de Joden hadden ervoor gekozen deze door de Romeinen geleverde munten met het gezicht van Caesar te gebruiken. Je hebt het van hem gekregen; geef het terug. Het komt hem blijkbaar toe.

Paulus zegt dat je mensen moet geven wat hun toekomt. Dat wil zeggen: houd iets wat je verschuldigd bent niet achter. Wat komt Caesar toe, behalve zijn gezicht op de munt? Wat denkt Paulus dat hem toekomt? Hij zegt dat je mensen moet teruggeven wat je hun verschuldigd bent. Maar wat ben je hun verschuldigd? Hij zei:

Belasting aan wie belasting verschuldigd is.

Welke belastingen zijn verschuldigd? Gewoon elke belasting die de overheid willekeurig besluit op te leggen? Als de overheid zegt: 'Ik wil dat je vijftig procent van je inkomen aan de overheid betaalt, of negentig procent,' komt haar dat dan toe enkel omdat ze erom vraagt? Verdient ze dat? Is dat werkelijk rechtmatig?

Het is duidelijk dat Paulus aangeeft dat er iets verschuldigd is en dat je moet betalen wat verschuldigd is. Wat verschuldigd is, moet een op de een of andere manier bepaalde hoeveelheid zijn. Als ik jou inhuur om mijn gazon te maaien en zeg dat ik je daar twintig dollar voor zal geven, dan ben ik je twintig dollar verschuldigd wanneer je het gazon hebt gemaaid. Je komt dan niet zeggen: 'Ik heb je gazon gemaaid. Geef me honderd dollar.' Dat ben ik je niet verschuldigd. Volgens onze afspraak heb je geen werk ter waarde van honderd dollar gedaan. Je hebt werk ter waarde van twintig dollar gedaan. Met andere woorden, als je de overheid iets verschuldigd bent, moet je haar iets specifiek verschuldigd zijn. Er moet iets zijn waarvoor je haar terugbetaalt, bepaalde verleende diensten of iets dergelijks. Dat is precies wat Paulus zegt. De overheid verleent wel degelijk diensten en daarvoor behoren wij de overheid financieel te ondersteunen.

Dat is wat de verzen vóór vers 7 zeggen. Vers 7 van Romeinen 13 is een samenvatting van wat Paulus daarvoor heeft gezegd. In Romeinen 13:1 zei hij:

Ieder mens moet zich onderwerpen aan de gezagsdragers die over hem gesteld zijn, want er is geen gezag dan van God, en de gezagsdragers die er zijn, zijn door God ingesteld,

ROMEINEN 13:1

7

Bijbels verzet tegen onrechtmatig gezag

Sommige mensen denken dat dit betekent dat alles waar de gezagsdragers binnen de overheid om vragen, van God komt, Die je opdraagt het te doen. Dat is maar één manier om het te begrijpen. Zo zou de Bijbel dit over het algemeen beslist niet

uitleggen, want de apostelen zelf verzetten zich bij veel gelegenheden tegen het gezag, en godvruchtige mensen in het Oude Testament deden dat ook. De vroedvrouwen die de farao trotseerden toen hij zei:

hij zei: Als u de Hebreeuwse vrouwen bij het bevallen helpt en u let op de stenen baarstoel, dan moet u, als het een zoon is, hem doden, maar als het een dochter is, mag zij blijven leven.

EXODUS 1:16

deden dat niet. God zegende de vroedvrouwen omdat ze het niet deden. De koning zei tegen Sadrach, Mesach en Abed-Nego:

Op het moment dat u het geluid hoort van de hoorn, fluit, citer, luit, lier, panfluit, en allerlei muziekinstrumenten, moet u neervallen en het gouden beeld aanbidden dat koning Nebukadnezar heeft opgericht.

DANIËL 3:5

Ze deden het niet, en God zegende hen. Tegen Daniël werd gezegd dat hij dertig dagen lang tot niemand mocht bidden behalve tot Darius. Daniël negeerde die bevelen, deed toch wat juist was, en God zegende hem.

Met andere woorden, godvruchtige mensen hebben zich altijd tegen het gezag verzet. In de tijd van de Makkabeeën verbood Antiochus Epifanes alle Joden om hun kinderen te besnijden, de sabbat te houden of exemplaren van de Thora in bezit te hebben. De godvruchtige Joden negeerden dat bevel, deden wat juist was en stierven er zelfs voor. Sterven omdat je doet wat juist is, door toedoen van gezagsdragers die je ongehoorzaam bent, is iets godvruchtigs. Wij noemen dat burgerlijke ongehoorzaamheid.

8

God meer gehoorzamen dan de overheid

Natuurlijk moet het om een gewetensbezwaar gaan. Het moet iets zijn wat we de overheid niet geven omdat we geloven dat het moreel verkeerd is om dat te doen. Hoewel we Caesar moeten geven wat van Caesar is, geven we hem niet wat van God is. Caesar komt iets toe, maar hem komt niet alles toe. Hij is God niet. God verdient alles. Caesar verdient bepaalde dingen. We behoren Caesar te geven wat hij rechtmatig verdient, maar nooit ten koste van wat we God moeten geven. En wat Hij verdient, is onze volledige gehoorzaamheid.

In veel gevallen kunnen we Caesar gehoorzamen zonder God ongehoorzaam te zijn. De meeste wetten volgen een bepaalde morele code die enige gelijkenis vertoont met Gods morele code. Er zijn wetten tegen moord, diefstal en gewelddadige aanvallen op andere mensen. We kunnen en behoren ons aan die wetten te houden, maar wanneer we dat doen, gehoorzamen we ook God.

Maar als de overheid ons opdraagt de Joden bijeen te drijven, hen in concentratiekampen te stoppen en hen in ovens te verbranden, kunnen we dat niet doen. In de tijd van Hitler waren er Duitse christenen die daarmee worstelden, omdat hun overheid hun opdroeg het te doen. De soldaten die christen waren — en er waren christelijke soldaten in het Duitse leger — wisten niet zeker wat ze moesten doen. Sommigen van hen waren, daar ben ik zeker van, gewetensbezwaarden en waagden hun eigen leven. Anderen deden gewoon wat hun werd opgedragen, omdat ze aan Caesar gaven wat van Caesar was. In dit geval gaven ze aan Caesar wat van God was. Ze gehoorzaamden Caesar in plaats van God.

Het is vaak noodzakelijk om de overheid in de Naam van God te trotseren. Het waren de overheidsautoriteiten in Israël, het Sanhedrin, die tegen Petrus en Johannes zeiden:

En na hen geroepen te hebben, gaven zij hun het bevel helemaal niet meer te spreken of te onderwijzen in de Naam van Jezus.

HANDELINGEN 4:18

Petrus zei:

Maar Petrus en Johannes antwoordden en zeiden tegen hen: Oordeel zelf of het juist is in Gods ogen, meer naar u te luisteren dan naar God. Want wij kunnen niet nalaten te spreken over wat wij gezien en gehoord hebben.

HANDELINGEN 4:19-20

En toen ze de volgende dag werden gearresteerd omdat ze hetzelfde weer deden, werd tegen hen gezegd:

Hebben wij u niet ten strengste bevolen dat u in deze Naam niet zou onderwijzen? En zie, u hebt met deze leer van u Jeruzalem vervuld en u wilt het bloed van deze Mens over ons brengen.

HANDELINGEN 5:28

Toen zeiden ze:

Maar Petrus en de apostelen antwoordden en zeiden: Men moet aan God meer gehoorzaam zijn dan aan mensen.

HANDELINGEN 5:29

We geven Caesar beslist niet wat God toebehoort. We gehoorzamen Caesar niet ten koste van onze gehoorzaamheid aan God. We moeten God meer gehoorzamen dan mensen. Maar waar we Caesar kunnen gehoorzamen zonder God ongehoorzaam te zijn, behoren we dat te doen. En de overheidsautoriteiten zijn door God ingesteld, of door God aangesteld.

9

De grenzen van door God gegeven gezag

Wanneer Paulus dat zegt, bedoelt hij niet dat de overheidsautoriteiten evenveel gezag hebben als God. Het tegendeel is juist waar. Wat hij zegt, is dat zij aan God onderworpen zijn. De overheidsautoriteiten zien zichzelf als mensen die zichzelf hebben aangesteld en hun eigen gezag rechtvaardigen. Alleen al omdat ze een ambt bekleden, denken ze dat ze het verdienen dat iedereen hun gehoorzaamt. Dat is niet zo. Ze zijn aangesteld door een hogere macht, God. God heeft hen voor een bepaalde taak aangesteld. Hun rechtmatige taak is uitsluitend datgene waarvoor Hij hen heeft aangesteld, en niets meer.

Omdat ze door God zijn aangesteld, zullen ze door God geoordeeld worden als ze niet doen wat juist is. Met andere woorden, hier wordt gesproken over de beperkingen die God aan hun macht stelt. De Romeinse autoriteiten zagen hun gezag niet als iets wat door bepaalde voorschriften van God werd beperkt. Wat hen zelf betrof, waren zij zelf goden. Ze hadden onbeperkt gezag. Ze konden tirannen zijn als ze dat wilden. Paulus zegt dat dit niet zo is. Ze hebben geen absoluut gezag dat uit hen zelf voortkomt en dat ze zichzelf hebben toegekend. Ze zijn mensen die onderworpen zijn aan Degene Die hen heeft aangesteld: God.

Deze mensen waren door God aangesteld. En wanneer God iemand voor een taak aanstelt, bepaalt Hij wat die taak is. Wanneer ze binnen de grenzen van die vastgestelde taak handelen, handelen ze als dienaren van God. Maar wanneer ze buiten die grenzen treden, dienen ze God niet en hebben ze geen gezag. Ze hebben uit zichzelf geen enkel gezag dat God hun niet heeft gegeven. En Hij heeft hun alleen gezag gegeven binnen het terrein dat Hij afbakt.

Nu zegt Paulus in vers 2:

zodat hij die zich verzet tegen het gezag, tegen de instelling van God ingaat, en wie daartegen ingaan, zullen over zichzelf een oordeel halen.

ROMEINEN 13:2

Dat wil zeggen: als ze werkelijk gezag van God hebben om te doen wat ze doen, kun je je natuurlijk niet tegen hen verzetten zonder je tegelijkertijd tegen God te verzetten.

10

De overheid als handhaver van het goede

Want voor de overheid hoeft men niet te vrezen, wanneer men goede werken doet, maar wel als men kwade werken doet. Wilt u nu van het gezag niets te vrezen hebben, doe het goede en u zult er lof van ontvangen.

ROMEINEN 13:3

Dit is over het algemeen waar. Paulus wist heel goed dat hierop uitzonderingen waren. Maar over het algemeen waren overheidsfunctionarissen er om de vrede te bewaren, misdadigers te straffen, enzovoort. En dat is wat ze vaak, misschien meestal, doen. En de wereld is beter af doordat ze er zijn.

Nu kunnen machthebbers beesten worden, zoals het beest in Openbaring. Dan zijn ze in werkelijkheid geen dienaren van God, maar dienaren van satan. Ze kunnen zich omkeren en het tegenovergestelde doen van wat God hun heeft opgedragen. In dat geval moeten ze getrotseerd worden. Paulus spreekt in algemene zin. De meeste overheden handhaven op zijn minst een bepaalde vorm van recht in de samenleving en straffen misdadigers. Daarom zijn ze geen bedreiging voor mensen die zich behoorlijk gedragen. Ze zijn een bedreiging voor mensen die ongehoorzaam zijn.

Hij zei:

Wil je niet bang hoeven zijn voor het gezag? Doe dan wat goed is, en het gezag zal je prijzen.

Wat Paulus in wezen zegt, is dat je moet doen wat juist is, en dan krijg je geen problemen met de wet. Dat is meestal waar. Natuurlijk is Paulus zich terdege bewust van uitzonderingen. En Petrus ook. Hij geeft in feite dezelfde instructies, maar met een voorbehoud.

In 1 Petrus 3:13 zegt Petrus:

En wie is het die u kwaad zal doen, als u navolgers bent van het goede?

1 PETRUS 3:13

Het is een retorische vraag. De indruk is: niemand zal je kwaad doen. Waarom zou iemand je kwaad willen doen als je doet wat juist is? Maar dan zegt hij:

Maar als u ook zou moeten lijden vanwege de gerechtigheid, dan bent u zalig. En wees niet bevreesd zoals zij bevreesd zijn, laat u niet in verwarring brengen,

1 PETRUS 3:14

Met andere woorden, in gevallen waarin er een uitzondering op deze algemene regel is, en je werkelijk doet wat juist is en daarvoor lijdt, ben je gezegend.

Jezus zei:

Zalig zijn zij die vervolgd worden om de gerechtigheid, want van hen is het Koninkrijk der hemelen. Zalig bent u als men u smaadt en vervolgt, en door te liegen allerlei kwaad tegen u spreekt, omwille van Mij.

MATTHEÛS 5:10-11

Petrus zei dat je gezegend bent als je lijdt ter wille van de gerechtigheid. Maar hij zei dat dit over het algemeen niet is wat er gebeurt. Als je een goede burger bent, niemand kwaad doet, geen wetten overtreedt en geen misdadiger bent, val je over het algemeen buiten het bereik van de wet, omdat men geen fout bij je kan vinden. En wie zou iets op je aan te merken hebben als je doet wat juist is?

De retorische vraag impliceert dat niemand, of vrijwel niemand, dat zou doen. Maar hij erkende dat er uitzonderingen zijn. Soms kan het gebeuren dat een heerser zo slecht is dat hij de rechtvaardigen straft in plaats van de goddelozen. Dat zou een

uitzondering zijn die Petrus erkent. Paulus noemt die uitzondering niet, maar hij zou die beslist erkennen. Hij heeft het erover dat overheden er in het algemeen zijn om de vrede te bewaren en het recht te handhaven. Dat is een goed werk. Zorg dat je bij hen in een goed blaadje blijft door de wet te gehoorzamen.

11

De overheid als dienaar tegen het kwaad

Hij zegt over de overheidsfunctionaris in Romeinen 13:4:

Zij is immers Gods dienares, u ten goede. Als u echter kwaad doet, vrees dan, want zij draagt het zwaard niet zonder reden. Zij is namelijk Gods dienares, een wreekster tot straf voor hem die het kwade doet.

ROMEINEN 13:4

— dat wil zeggen: de overheidsfunctionaris —

Het woord dat hier met ‘dienaar’ is vertaald, betekent iemand die dient. Deze overheidsfunctionarissen zijn in dienst van God. Zij zijn Zijn dienaren. Misschien weten ze dat niet, en misschien zouden ze zelfs bezwaar maken tegen de suggestie dat ze God dienden. Maar Paulus zei dat ze door God zijn aangesteld. Ze zijn aangesteld om een doel te dienen waarvoor Hij hen wil inzetten. En hij zegt:

Maar als je kwaad doet, moet je bang zijn, want hij draagt het zwaard niet voor niets: hij is Gods dienaar en voltrekt Gods straf aan wie kwaad doet.

Dit maakt heel duidelijk waartoe de overheidsfunctionaris door God is aangesteld: om het kwaad te bestraffen. Hij is Gods dienaar, die Zijn toorn voltrekt over mensen die kwaad doen.

Natuurlijk kan iemand een dienaar aanstellen om zo'n goed werk te doen, namelijk mensen die kwaad doen te bestraffen. Maar wanneer de dienaar de meester niet gehoorzaamt, kan hij het volgende doen:

en zou beginnen zijn mededienaren te slaan en te eten en te drinken met de dronkaards,

MATTHEÛS 24:49

Jezus zei dat sommigen van Zijn eigen dienaren dat kunnen doen en dat ze daarvoor zullen moeten lijden. Overheidsfunctionarissen doen dat ook. Ze zijn door God aangesteld om het juiste te doen, maar dat betekent niet dat ze het juiste zullen doen.

Petrus is het er ook mee eens dat God overheidsfunctionarissen heeft aangesteld om dit soort werk te doen. In 1 Petrus 2:13-14 zei Petrus:

Onderwerp u dan omwille van de Heere aan alle menselijke orde, hetzij aan de koning, als hoogste machthebber, hetzij aan de stadhouders, als mensen die door hem gezonden worden tot straf van de kwaaddoeners, maar tot lof van hen die goeddoen.

1 PETRUS 2:13-14

De overheidsfunctionarissen zijn gezonden. Hun taakomschrijving is misdadigers te bestraffen en goed gedrag aan te moedigen en te prijzen. Wanneer de wetten van een overheid dat doen, moet men zich eraan onderwerpen, omdat die overheidsfunctionarissen dan een dienst verrichten waartoe God hen heeft aangesteld. Zij beschermen degenen die zichzelf niet kunnen beschermen.

Als er geen overheidsfunctionarissen of politie waren en een gewone huiseigenaar door een groep misdadigers werd aangevallen, zou het aantal misdadigers slechts één groter hoeven te zijn dan het aantal bewoners in het huis om hen te overheersen en het huis te beroven, de mensen te doden en de vrouwen te verkrachten. Iedere groep misdadigers die samenkwam, hoe groot ook, zou in elke situatie een onschuldige burger kunnen overheersen als er geen beroep op de wet mogelijk was. Het feit dat de politiemacht, de Nationale Garde of de FBI groter is dan welke bende misdadigers

ook, voorkomt dat misdadigers dat ongestraft doen. Zulke misdrijven worden natuurlijk nog steeds gepleegd, maar in een rechtvaardige samenleving komen de misdadigers er niet mee weg als ze worden gepakt.

Samenlevingen zijn soms natuurlijk onrechtvaardig. In dat geval doet de dienaar die God heeft aangesteld, de overheidsfunctionaris, zijn werk niet. Hij doet het tegenovergestelde. Hij heeft besloten dat hij niet door God is aangesteld. Hij heeft zichzelf aangesteld. Hij legt geen verantwoording af aan God. Hij is niemands dienaar. Hij is de koning. Hij is de heerser. Hij doet wat hij wil doen, en dat is misschien wel het tegenovergestelde van wat God wil dat hij doet. Hij wil zijn goddeloze vrienden verheffen, hun gedrag bevorderen en rechtvaardige mensen vervolgen. Dat hebben heel, heel veel overheidsfunctionarissen gedaan.

12

Nero: van heerser tot vervolger

Zelfs toen Paulus Romeinen 13 schreef, was Nero de keizer. Nero heeft Paulus later gedood. Nero was waarschijnlijk de keizer op wie in Openbaring werd gedoeld en die daar als het beest wordt beschreven. Maar Nero regeerde lange tijd. Hoewel hij door en door een goddeloos mens was, was hij niet altijd een goddeloze heerser. Dat wil zeggen dat een goddeloos mens toch een zeer doeltreffende heerser kan zijn, zolang hij zich niet tiranniek gedraagt of de rechtvaardigen vervolgt.

Nero heeft de rechtvaardigen niet altijd vervolgd. Hij begon christenen te vervolgen nadat hij naar verluidt Rome had platgebrand en een zondebok nodig had. Hij gaf hun de schuld. Toen hij zich eenmaal tegen de christenen keerde, werd hij een beest. Hij doodde Paulus en Petrus. Beiden leefden tijdens zijn regering en zeiden tegen de mensen dat ze de wetten van het land en de koning moesten gehoorzamen, enzovoort. Petrus en Paulus waren gezagsgetrouwe burgers. Ze waren geen misdadigers. Ze bevorderden gehoorzaamheid aan de koning. Maar toen de koning een monster werd, deed hij de verkeerde dingen.

Voordat Nero de rechtvaardigen vervolgde, leek hij min of meer op iedere andere heerser die probeerde een vreedzame samenleving in stand te houden, misdadigers te bestraffen, enzovoort. Dat was ongetwijfeld het geval toen Paulus Romeinen schreef en heel misschien ook toen Petrus 1 Petrus schreef. Maar dat veranderde.

Een overheidsfunctionaris is de dienaar van God, maar hij kan een zeer goddeloze en ongehoorzame dienaar zijn. Wanneer dat gebeurt, wordt hij meer een werktuig van satan dan van God. Wanneer een dienaar van God doet waartoe God hem gemachtigd heeft, moeten alle dienaren van God zijn dienst erkennen en er eer aan bewijzen. Wanneer een overheidsfunctionaris doet wat juist is en waartoe God hem heeft aangesteld, moeten wij zeggen: 'Amen, daarin steunen wij je. Je bent de dienaar van God. Je doet waartoe God je heeft aangesteld.'

Wanneer een dienaar van God zich omkeert en het tegenovergestelde doet van wat God heeft gezegd dat hij moet doen, kan het volk van God daar geen goedkeuring aan geven. Want in dat geval handelt de overheidsfunctionaris alsof hij niet onder God staat. Wij weten dat hij wel degelijk onder God staat. In zulke gevallen begint de keizer van ons te vragen hem te geven wat van God is, en niet wat van de keizer is. Niet alles wat de keizer eist, komt hem noodzakelijkerwijs rechtmatig toe.

13

Belasting voor bescherming en rechtspraak

Zoals we nu zien, zegt Paulus in Romeinen 13 dat God overheidsfunctionarissen heeft aangesteld om als wreker van de gerechtigheid op te treden tegen kwaaddoeners:

God heeft overheidsfunctionarissen aangesteld om als wrekers van de gerechtigheid tegen kwaaddoeners op te treden.

Hij zegt in Romeinen 13:5:

Daarom is het nodig onderworpen te zijn, niet alleen omwille van de straf, maar ook omwille van het geweten.

ROMEINEN 13:5

Hij zegt:

Om die reden immers betaalt u ook belastingen. Het zijn namelijk dienaars van God, die juist daarmee voortdurend bezig zijn.

ROMEINEN 13:6

Dat wil zeggen: wanneer de overheid haar tijd besteedt aan het beschermen van de samenleving en aan het beschermen van onschuldige slachtoffers tegen misdadigers, dient zij God met precies datgene waarvoor Hij haar heeft aangesteld. Wij moeten haar betalen, want dit is haar volledige dagtaak. Overheidsdienaren moeten betaald worden, net zoals een dienaar die zich voltijds aan zijn bediening wijdt, onderhouden moet worden door degenen die hij dient. Dus dienaren van de gerechtigheid die God voor deze voltijdse taak heeft aangesteld, moeten onderhouden worden wanneer zij die taak uitvoeren. Daarom betalen wij belasting voor hun onderhoud. Maar juist deze passage heeft al bepaald welke belastingen rechtmatig zijn en welke dienstverlening rechtmatig is. Wanneer een overheidsfunctionaris mensen beschermt tegen gewelddadige misdadigers, moeten wij hem betalen. Wij moeten de politie betalen. Wij moeten de krijgsmacht betalen.

14

Vroege christenen en militaire dienst

Als christenen kunnen wij ervoor kiezen niet in de krijgsmacht te vechten, en dit was gedurende de eerste driehonderd jaar het standpunt van de vroege christenen. Zij wilden niet in de krijgsmacht vechten, maar zij geloofden wel dat de krijgsmacht een rechtmatige functie van de overheid vervulde. Zij geloofden alleen dat christenen een afzonderlijke en hogere taak hadden. Zij geloofden dat christenen het land meer als een priesterschap dienden en geestelijke strijd voerden voor het welzijn van het land. Gerechtigheid bevorderen, zodat God een land zou kunnen zegenen, is voor dat land veel waardevoller dan legers die eropuit trekken om een goddeloos land te verdedigen.

Alle vroegchristelijke kerkvaders namen hetzelfde standpunt in: christenen behoren niet in een oorlog te vechten, maar zij behoren het bestaan van legers niet af te keuren. Mensen die geen christen zijn en geen deel uitmaken van het Koninkrijk van God, hebben geen hogere loyaliteit dan hun loyaliteit aan de koning die zij dienen en aan de burgers van hun land. Deze gedachtegang is misschien niet helemaal juist, maar was niettemin tot aan de vierde eeuw in wezen het standpunt van de hele kerk. Het lijkt een redelijk standpunt. Zij erkenden namelijk dat Jezus Zijn discipelen weliswaar had opgedragen de andere wang toe te keren, maar ook had gezegd dat God de overheid heeft aangesteld om mensen te straffen.

15

De overheid als uitvoerder van Gods wraak

Let erop dat aan Romeinen 13 het einde van hoofdstuk 12 voorafgaat. Aan het einde van Romeinen 12, in vers 16, zei hij:

Wees eensgezind onder elkaar. Streef niet naar de hoge dingen, maar houd u bij de nederige. Wees niet wijs in eigen oog.

ROMEINEN 12:16

Vers 17:

Vergeld niemand kwaad met kwaad. Wees bedacht op wat goed is voor alle mensen.

ROMEINEN 12:17

Laat dat aan God over, zei hij.

De christen wreekt zichzelf niet, maar laat het aan God over. En wat doet God? God stelt de staat aan om jou te wreken. De staat is Gods dienaar om Zijn toorn ten uitvoer te brengen en het kwaad te vergelden. Jij wreekt jezelf niet. God heeft een dienaar aangesteld, de heerser van het land, om het onrecht dat jou is aangedaan te wreken. Natuurlijk doet de staat dat soms niet. Ook dan geldt nog:

Wreek uzelf niet, geliefden, maar laat ruimte voor de toorn, want er staat geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, zegt de Heere.

ROMEINEN 12:19

zegt de Heere.

Ik zal het vergelden.

Hij zal wraak oefenen op Zijn eigen manier en op Zijn eigen tijd. Maar gewoonlijk doet Hij dat door middel van de overheid.

God heeft de overheid aangesteld als uitvoerder van de wraak, niet de gemeente. Daarom dachten de vroege christenen: „Wij trekken er niet op uit om in oorlogen te vechten, maar wij keuren het niet af wanneer de staat zijn burgers op rechtvaardige wijze verdedigt tegen onrecht en misdadige daden.” Dat was het standpunt van de vroege gemeente, en ik denk dat het een behoorlijk evenwichtig standpunt is.

Hoewel wij er niet op uit trekken om die daden van wraak te verrichten, erkennen wij degenen die dat wel doen als Gods dienaren, en daarom betalen wij hen. Zoals wij onze dienaren betalen — dat wil zeggen, onze dienaren onderhouden — zo onderhouden wij ook de dienaren van God die dit werk van strafrechtelijke handhaving verrichten. Paulus zegt dat wij om die reden belasting betalen, omdat zij dit voltijds doen. Zij zijn hier voortdurend mee bezig en hebben daarom dat onderhoud nodig.

Daarom zegt hij:

Geef iedereen wat hem toekomt.

16

Wanneer de overheid haar taak uitbreidt

Wat komt hun dan toe? Hun komt betaling toe voor deze dienst die God hun heeft opgedragen. Maar wat als zij besluiten zonder Gods toestemming bepaalde andere diensten te verlenen? Wat als de overheid besluit zich bezig te gaan houden met gezondheidszorg, onderwijs en allerlei zaken die niets te maken hebben met het beschermen van burgers tegen misdadigers? Het lijkt misschien goed als de overheid dat doet. Het probleem is dat God haar geen bevoegdheid heeft gegeven om juist die specifieke taak te verrichten. Daarom heeft zij niet het recht om eenvoudigweg te zeggen: „Ik ga dit voor je doen,” en vervolgens de belastingen fors te verhogen, zodat jij haar kunt onderhouden terwijl zij dit doet.

Wat als ik die diensten niet wil? God eist dat ik de overheid onderhoud om mij tegen misdadigers te beschermen. Mij is geboden dat te doen, omdat God haar daarvoor de bevoegdheid heeft gegeven. Maar Hij heeft haar niet de bevoegdheid gegeven om een verzorgingsstaat te zijn die van de wieg tot het graf voor mij zorgt, terwijl ik eenvoudigweg al mijn geld afsta zodat de overheid voor mij zal zorgen.

Christenen hebben God om voor hen te zorgen. Daar hebben ze de overheid niet voor nodig. Voor sommige mensen is de overheid God, een plaatsvervanger voor God, een vervanger van God. Ze hebben God niet, dus willen ze dat de overheid alles voor hen doet. Christenen zeggen: „Nee, wij hebben God. Wij hebben liever de vrijheid om ons geweten te volgen en het geld dat God ons gegeven heeft te gebruiken om in het Koninkrijk van God te investeren. We willen arme mensen helpen van wie wij vinden dat ze die hulp verdienen, en niet mensen aan wie de overheid geld meent te moeten geven, alleen omdat ze niet willen werken.”

Met andere woorden, wanneer de overheid zegt: „We gaan deze aanvullende programma's invoeren, die niets te maken hebben met strafrecht of nationale verdediging, en we sturen jou, de belastingbetaler, de rekening”, dan is dat onrechtmatig. Het is alsof ik, zoals ik al zei, jou...

Ik had jou ingehuurd om mijn gras te maaien en had gezegd: „Ik betaal je twintig dollar.” Toen ik thuiskwam, had je zonder mijn toestemming ook mijn huis geschilderd en zei je: „Nu ben je me tweeduizend dollar schuldig.”

„Wacht eens even. Ik wilde niet dat dat gebeurde en je had geen toestemming om dat te doen.”

„Nou, ik had het geld gewoon nodig en ik had zin om dit werk te doen.”

Je kunt wel zin hebben om je werk te doen en mij daarvoor kosten in rekening te brengen, maar je kunt mij geen kosten in rekening brengen voor iets waarvoor ik je geen toestemming heb gegeven en waarvoor niemand je toestemming heeft gegeven. Wanneer de overheid de ene dienst na de andere begint toe te voegen die geen deel uitmaakt van wat God haar opgedragen heeft te doen, stelt ze eenvoudig haar eigen functieomschrijving op en stuurt ze de rekening naar de belastingbetaler. Dat is niet rechtvaardig. We geven de overheid wel wat haar rechtmatig toekomt, maar we zijn niet per se verplicht haar te geven wat ze ten onrechte opeist.

17

Belasting betalen zonder instemming

Nu denk je misschien dat ik belastingverzet ga bepleiten en ga zeggen: „De overheid verdient al die belastingen die ze ons oplegt niet.” Ze verdient ze niet, maar ik raad belastingverzet niet aan. Wanneer mensen zulke belastingen niet betalen, zeg ik niet per se dat ze iets verkeerd doen. Maar ik zeg wel dat ze iets doen wat ik niet wil doen, omdat ik geen conflict wil aangaan met de Amerikaanse belastingdienst.

Laten we eerlijk zijn. Noem me maar een lafaard. Ik ben geen lafaard. Ik wil gewoon graag de vrijheid hebben om de wil van God te doen. Als de overheid zegt: „Betaal mij geld”, dan heeft Jezus gezegd:

Maar geef aan ieder die iets van u vraagt, en eis niet terug van hem die neemt wat van u is.

LUKAS 6:30

Dus geef ik het hun. Laat me met rust. Ik geef jullie het geld. Het is tenslotte maar geld. Ik geef de voorkeur aan mijn vrijheid. Ik wil niet vanwege mijn geld de gevangenis in. Voor mij is dat niet laf. Het betekent eenvoudig dat ik zeg: „Ik ben jullie dit geld niet schuldig, maar ik geef het jullie, zodat ik vrij kan blijven en niet de gevangenis in hoef, en zodat ik God hier kan blijven dienen.”

Het is net als geven aan de armen. Hun ben je dat evenmin verschuldigd. Maar als je het geeft, kunnen er redenen zijn waarom je geld zou geven aan mensen aan wie je het niet verschuldigd bent.

Strikt genomen moeten we begrijpen wat de overheid wel en niet geacht wordt te doen, en wat rechtvaardige belastingheffing wel en niet is. We leven immers in een samenleving waarin we daadwerkelijk enige inspraak hebben in een deel van ons beleid en in het handelen van onze overheid. Daarom is het goed als christenen enige kennis van deze kwestie hebben.

Paulus en Petrus geven aan dat God de overheid heeft ingesteld om burgers tegen misdadig optreden en invasies te beschermen, en het is de bedoeling dat we bereid zijn dat met een deel van onze financiën te ondersteunen. We behoren die belastingen zonder klagen te betalen. We behoren aan Caesar te geven wat Caesar rechtmatig toekomt. Maar dat betekent niet dat Caesar carte blanche heeft om te zeggen: „Ik ga deze aanvullende diensten invoeren, gewoon omdat ik dat wil, en ik ga jullie daarvoor laten betalen, gewoon omdat ik jullie geld wil hebben.”

18

Rentmeesterschap en belastingaftrek

Christenen moeten niet al te krampachtig aan hun geld vasthouden. We behoren niet te zeggen: „Ik wil dat geld hebben. Ik wil het niet aan de overheid geven.” Maar we behoren te denken: „Ik zou dat geld graag voor het Koninkrijk van God gebruiken. Ik zou dit geld echt graag geven aan een paar zendelingen die ik ken, of aan arme mensen die werkelijk arm zijn en mijn hulp echt nodig hebben. Ik zou liever zelf het

rentmeesterschap over mijn geld hebben dan dat de overheid het voor mij beheert, want ik vertrouw de overheid niet toe om verstandige beslissingen over zulke zaken te nemen.” Dat is eenvoudig een standpunt dat een christen vaak zal innemen.

Sommige mensen maken alleen bezwaar tegen hoge belastingen omdat ze het geld zelfzuchtig aan zichzelf willen besteden. Ze willen het aan niemand hoeven afstaan, ook niet aan de overheid. Daarom verbergen ze hun geld voor de overheid. Een christen behoort er geen bezwaar tegen te hebben geld af te staan. Maar we behoren beslist de voorkeur te geven aan elk belastingbeleid dat meer geld in onze handen laat om als rentmeesters voor het Koninkrijk van God te beheren, in plaats van het te bestemmen voor overheidsprogramma's die in sommige gevallen niet eens noodzakelijkerwijs moreel zijn.

Ik heb christenen gekend die zeggen: „Ik maak geen gebruik van belastingaftrek. Ik geef aan de gemeente en ik zou dat kunnen aftrekken, maar ik wil het geld niet terug. Dit is een gave aan God. Ik geef het aan God. Waarom zou ik dat aftrekken?”

Je trekt het af omdat dit betekent dat de overheid minder van je geld inneemt, zodat je er meer van aan de gemeente kunt geven. De overheid geeft je niet het geld terug dat je aan de gemeente hebt gegeven. Ze neemt alleen niet nog meer geld daarover van je af. Ze heft over dat geld niet óók belasting, naast de belasting over de rest. Het is dus niet immoreel als christenen gebruikmaken van belastingaftrek. Het is volkomen moreel om te proberen zo veel mogelijk van Gods middelen vrij te maken voor Gods werk, en de overheid zo weinig te geven als nodig is voor het werk van de overheid. Dat geldt vooral als de overheid haar werk heeft omschreven op manieren waarop God het niet omschrijft.

19

De rechtmatige grenzen van belastingheffing

Tot zover mijn kleine politieke tirade. Jezus deed een politieke uitspraak. We moeten begrijpen wat Hij bedoelde. Hij zei inderdaad dat de overheid een legitieme taak heeft en een legitieme aanspraak op een deel van ons geld, in de vorm van belastingen. Paulus was het daarmee eens. De overheid kent de grenzen echter vaak niet.

En de overheid kan niet rechtmatig aanspraak maken op alles waarop ze besluit aanspraak te maken. In een communistische staat besluit men tenslotte aanspraak te maken op het volledige loon van iedereen. De staat bezit alle eigendommen. Niemand bezit iets. Als je onder zo'n staat leefde, zou ik geen opstand aanraden. Ik zou aanraden onder zo'n onderdrukkend stelsel te lijden. Maar we zouden wel moeten zeggen dat het een onrechtvaardig stelsel is. Het is niet iets waartoe Jezus noodzakelijkerwijs toestemming heeft gegeven. Een staat die zo handelt, zal zich tegenover God moeten verantwoorden voor het in beslag nemen van het geld van andere mensen. Er is tenslotte nog altijd een gebod dat ook voor overheden zou moeten gelden:

U zult niet stelen.

EXODUS 20:15

Stelen is verkeerd, zelfs als je een overheidsfunctionaris bent.

Als je nu een legitieme dienst verleent en de belastingbetaler om je salaris vraagt, is dat legitiem. Dat is geen stelen. Maar stel dat je tegen de belastingbetaler zegt: 'Ik neem je geld af. Ik ga daarmee een paar dingen doen die ik wil doen.' En de belastingbetaler zegt: 'Ik heb geen belangstelling voor die dienst. Ik ben je dat geld niet verschuldigd.' Als je het dan onder bedreiging met een vuurwapen van hem afneemt, is dat stelen. Dat is confiscatie. Dat is immoreel bestuur.

Nogmaals, er is niets mis mee als je het slachtoffer van immoraliteit wordt, maar er is beslist wel iets mis met het doen van immorele dingen. Soms zeggen mensen dat christenen gewoon moeten meewerken, en tot op zekere hoogte moeten ze dat ook. We moeten onderdrukking aanvaarden als dat is wat we moeten aanvaarden. Maar toevallig hebben wij een ander soort samenleving dan zij destijds hadden. Op dit moment kunnen we daadwerkelijk onze mening uiten zonder voor de leeuwen te worden geworpen. We kunnen daadwerkelijk stemmen. We kunnen daadwerkelijk enige invloed uitoefenen op de vraag of onze overheid rechtvaardige of onrechtvaardige dingen zal doen. Dat zou beschouwd kunnen worden, en wordt door veel christenen ook beschouwd, als een rentmeesterschap dat wij hebben en dat zij destijds niet hadden.

We moeten wel begrijpen wat rechtvaardigheid is, wat een overheid rechtvaardigerwijs geacht wordt te doen, wat men aan de overheid verschuldigd is en wat de overheid verschuldigd is. De overheid is tenslotte iets aan God verschuldigd. De overheid is Zijn dienaar. Jezus brengt dit dus volmaakt in evenwicht. Je geeft iedereen waar die recht op heeft.

En Hij zei tegen hen: Geef dan aan de keizer wat van de keizer is en aan God wat van God is.

LUKAS 20:25

Door dit te zeggen zei Jezus niets wat de Romeinen redelijkerwijs aanstootgevend konden vinden, en het zou de vrome Joden evenmin aanstoot moeten geven. Hij heeft Gods belang hoger geplaatst, geloof ik. Met andere woorden, Hij doet een concessie. Zeker, geef de keizer wat van hem is. Doordat Hij dit op de tweede plaats zet, is het volgens mij meer een kwestie van nadruk. Maar wat belangrijker is: zorg ervoor dat je niet nalaat God te geven wat van God is. Dat is volgens mij de leer van Jezus, zoals ik die in deze passage begrijp.

20

De wet van het leviraatshuwelijk

De volgende perikoop begint in vers 27:

En sommigen van de Sadduceeën, die ontkennen dat er een opstanding is, kwamen naar Hem toe, en vroegen Hem en zeiden: Meester, Mozes heeft ons geschreven: Als iemands broer die een vrouw heeft, sterft en deze sterft kinderloos, laat dan zijn broer de vrouw nemen en nageslacht voor zijn broer verwekken.

LUKAS 20:27-28

Dit is de wet op het leviraatshuwelijk. Het woord ‘leviraat’ is in feite afgeleid van het Latijnse woord voor zwager. Volgens de wet van Mozes was het een tragedie in Israël als een man zonder nageslacht stierf en geen erfgenaam achterliet. Ook een dochter kon overigens erfgenaam zijn. Dat geldt zowel wanneer hij vroegtijdig sterft als wanneer hij pas op latere leeftijd sterft zonder ooit kinderen te hebben gehad. Het is in Israël een tragedie als een man geen familie heeft aan wie hij zijn nalatenschap kan achterlaten. Hoewel de gestorven man het niet weet, wordt het toch als een tragedie beschouwd.

De naaste bloedverwant van de gestorven man, idealiter zijn broer, wordt geacht zijn vrouw, de weduwe, tot vrouw te nemen en zo mogelijk ten minste één kind bij haar te verwekken. Als hij geen broer heeft, doet iemand anders die een naaste verwant is dit. Als de weduwe nu toevallig onvruchtbaar is en dat de reden is waarom de man zonder kinderen stierf, dan zal zij ook bij de broer of bij iemand anders geen kinderen krijgen. Maar het idee is dat de broer op zijn minst een extra kans biedt op de geboorte van een kind dat niet letterlijk het nageslacht van de man is, maar wel voortkomt uit zijn vrouw en een naaste verwant. Zo iemand komt zo dicht mogelijk bij een nakomeling van die man: als het ware voor de helft een kind en voor de helft een neef. Het punt is dat op deze manier een kind kon worden verwekt dat de nalatenschap van de gestorven man kon erven.

In onze ogen is het een vreemde gewoonte. Het betekent natuurlijk dat een man in sommige gevallen twee vrouwen moest hebben, omdat de broer misschien al getrouwd was. Maar hij moest ook de vrouw van zijn broer tot vrouw nemen en bij haar een kind verwekken. Het is een heel vreemde gewoonte die wij niet zouden volgen, maar ze komt voort uit een aantal vooronderstellingen die wij niet delen. Een daarvan is dat het een grote tragedie is wanneer een nalatenschap overgaat van de familie waaraan die oorspronkelijk toebehoorde naar een andere familie. Het idee is dat een nalatenschap in dezelfde familie moet blijven. Daar zijn redenen voor die we hier niet zullen onderzoeken, maar dat is wat erachter zit.

21

De vrouw met zeven echtgenoten

Ze herinneren Jezus aan deze wet, waarvan Hij heel goed op de hoogte was. Maar dan leggen ze Hem dit verhaal voor, dat vrijwel zeker verzonnen is. Het is een verzonnen verhaal dat bedoeld is om een dilemma te presenteren, opnieuw een soort dilemma. Ze zeggen tegen Jezus:

Er waren nu zeven broers. En de eerste nam een vrouw en stierf kinderloos.

LUKAS 20:29

Dus moest de tweede broer haar natuurlijk tot vrouw nemen. Maar ook hij stierf kinderloos. Toen nam de derde haar tot vrouw. Op dezelfde manier hadden ze alle zeven geen kinderen en stierven ze. Dit is een realistisch scenario. Het zou kunnen gebeuren. Het is niet erg waarschijnlijk, maar het zou kunnen, vooral als de vrouw onvruchtbaar was. Dan zou geen van de broers bij haar een kind kunnen verwekken en zou ze zo de hele familie langsgaan. Alle zeven broers zouden haar achtereenvolgens tot vrouw hebben gehad, als wettige vrouw onder de wet, in feite zelfs zoals de wet het voorschreef. En toch zouden er geen kinderen geboren worden. Uiteindelijk stierf ten slotte ook de vrouw. Daarom komt de vraag:

In de opstanding nu, van wie van hen zal zij dan de vrouw zijn? Want die zeven hebben haar tot vrouw gehad.

LUKAS 20:33

De Sadduceeën geloofden niet in de opstanding, dus dit verhaal was bedoeld om aan te tonen dat de opstanding niet waar is. Hoe dan? Josephus vertelt ons dat de Sadduceeën niet alles aanvaardden van wat wij het Oude Testament noemen. Ze aanvaardden alleen de Thora, de eerste vijf boeken. In de eerste vijf boeken van het Oude Testament vind je niet veel over de opstanding. Daardoor verkeerden ze in de comfortabele positie dat ze konden ontkennen dat er enige opstanding is.

Maar de wet, die in de eerste vijf boeken staat, schept een situatie die de opstanding absurd zou maken. Hier is een situatie die onder de wet niet vermeden kon worden. Er zouden situaties zijn waarin meer dan één man in de loop van hun leven dezelfde vrouw had. Hetzelfde zou kunnen gelden bij echtscheiding en hertrouwen, of in elk geval waarin een vrouw weduwe werd en hertrouwde. Maar de wet eiste niet dat een gescheiden vrouw of weduwe opnieuw trouwde, behalve in deze specifieke situatie waarin ze geen kind had en de broer met haar moest trouwen.

In dit geval kon de vrouw niet vermijden dat ze tijdens haar leven twee of meer echtgenoten had. De wet schreef het voor. Een vrouw die gewoon weduwe was geworden, kon hertrouwen, of misschien niet als ze kinderen had. Daarom levert dat geen even sterk argument op. Maar waar de wet zelf een situatie heeft geschapen waarin ze geen andere keus heeft dan tijdens haar leven meerdere echtgenoten te hebben, krijgen we de volgende situatie: als de opstanding waar is, worden al deze mensen uit de dood opgewekt en is er één vrouw met zeven mannen die wettig haar echtgenoot zijn geweest. Hoe moet dat uitpakken?

Wat natuurlijk interessant is, is dat het volgens de Joodse opvatting niet echt zo absurd is dat een man zeven vrouwen heeft. Maar dat een vrouw zeven echtgenoten heeft, is ondenkbaar. Wij zouden misschien vinden dat ze met twee maten maten. Dat deden ze inderdaad, maar er zat een zekere logica achter die dwaasheid. Een man met zeven vrouwen kon meerdere kinderen hebben en niemand zou eraan twijfelen wie de ouders waren. Een man kan meer dan één vrouw tegelijk zwanger maken. Als ze allemaal tot het gezin behoren, zou er bij geen van de kinderen van al die vrouwen enige twijfel over hun afstamming bestaan.

Als een vrouw zeven echtgenoten had, zou niemand weten wiens kind het was. Niemand zou weten wie de vader was. Ze had op wettige wijze met zeven mannen omgang gehad. Een van hen was de vader, maar wie wist welke? Er waren redenen om in Israël met die twee maten te meten.

Niettemin zagen ze het als iets absurds dat een vrouw tegelijkertijd zeven levende echtgenoten zou hebben. Omdat de opstanding sommige vrouwen in die positie zou brengen, moest het dus wel een valse leer zijn. Dat was wat ze zeiden. We weten dat de

wet waar is en dat deze wet voorschrijft dat zo'n situatie zich voordoet. Daarom kan de opstanding niet waar zijn, want die zou bij de opstanding zo'n bizarre en ondenkbare situatie scheppen: deze vrouw zou zeven echtgenoten hebben.

22

De strijd over de opstanding

De Farizeeën geloofden overigens wel in de opstanding. De Sadduceeën niet, en dat was een zeer grote twistappel tussen hen. In Handelingen wist Paulus ooit de hele boel op stelten te zetten toen hij terechtstond, omdat hij zag dat de rechtbank die hem berechtte deels uit Sadduceeën en deels uit Farizeeën bestond. Hij zei openlijk:

En Paulus, die wist dat het ene deel bestond uit Sadduceeën en het andere uit Farizeeën, riep in de Raad: Mannenbroeders, ik ben een Farizeeër en zoon van een Farizeeër. Ik word geoordeeld over de hoop en de opstanding van de doden.

HANDELINGEN 23:6

Omdat dat zo'n grote twistappel was tussen de Farizeeën en de Sadduceeën, ontstond er binnen het Sanhedrin een grote ruzie tussen de Sadduceeën en de Farizeeën over de opstanding. De rechtbank moest bijeengeroepen worden en Paulus kwam daar weg zonder dat er een beslissing tegen hem was genomen. Dit was een belangrijke kwestie.

Ik durf wel te stellen dat juist dit scenario, dat bij uitstek geschikt leek om hun punt te maken, door de Sadduceeën moet zijn gebruikt in hun debatten met de Farizeeën. Ik vermoed dat ze, omdat dit zo'n sterk argument was, nooit zullen hebben nagelaten het te gebruiken in hun debatten met de Farizeeën over de opstanding. Het moet wel zo zijn dat de Farizeeën er nooit een goed antwoord op hebben kunnen geven. Als ze dat wel hadden gedaan, zou er geen reden zijn geweest om het argument te blijven aanvoeren. Als er eerder een goed antwoord op was gegeven, zou het argument geen enkele waarde meer hebben gehad.

Ik vermoed dat de Sadduceeën dit argument vele malen en met groot succes aan de Farizeeën hadden voorgelegd. Ik denk dat ze de Farizeeën hiermee waarschijnlijk met de mond vol tanden hadden laten staan. Ze brachten hun beste argument naar voren om ook deze rabbi, Jezus, met de mond vol tanden te laten staan. Ze wisten dat Hij in de opstanding geloofde. Daarom zouden ze Hem voor hetzelfde probleem stellen waarmee ze, naar ik zeker weet, de Farizeeën al vele malen met de mond vol tanden hadden laten staan.

23

In de opstanding is er geen huwelijk

Het interessante is dat Jezus er een afdoend antwoord op gaf. Dat betekende dat ze dit argument nooit meer konden gebruiken, zelfs niet tegen de Farizeeën. Ze hadden hun zwaarste geschut ingezet en alles op het spel gezet, en ze—

verloren alles. Dat is wat er gebeurde. Jezus antwoordde hun en zei:

En Jezus antwoordde en zei tegen hen: De kinderen van deze wereld trouwen en worden ten huwelijk gegeven,

LUKAS 20:34

Dat wil zeggen: in deze eeuw, vóór de opstanding.

maar zij die het waard geacht zijn die toekomstige wereld te verkrijgen, en de opstanding uit de doden, zullen niet trouwen en ook niet ten huwelijk gegeven worden.

LUKAS 20:35

Dat wil zeggen dat ze dat na de opstanding niet doen. Er zijn natuurlijk getrouwde mensen die deel krijgen aan de opstanding. Maar na de opstanding trouwen ze niet en worden ze niet ten huwelijk gegeven. Dat betekent dat zij niet de vrouw van een van die zeven mannen zal zijn. Als zo'n situatie zich zou voordoen, vormt dat geen probleem. Ze zijn allemaal ongetrouwd. Niemand is getrouwd in de opstanding.

Natuurlijk had niemand dat kunnen weten behalve Jezus, want de Bijbel geeft geen informatie over de vraag of mensen in de opstanding trouwen. Dit is een openbaring die Jezus heeft gegeven en die alleen Hij werkelijk kon kennen. Maar toen Hij die eenmaal had gegeven, was het dilemma opgelost. Hij zei:

Want zij kunnen niet meer sterven, omdat zij gelijk zijn aan engelen. En zij zijn kinderen van God, omdat zij kinderen van de opstanding zijn.

LUKAS 20:36

24

Preterisme en de toekomstige opstanding

Er zijn mensen die volledige preteristen worden genoemd. Zij geloven dat alle verwijzingen naar de opstanding figuurlijk zijn. Volgens hen gaat het om iets geestelijks en komt er in de toekomst geen lichamelijke opstanding. En dat niet alleen: wat hen betreft heeft de opstanding waarover de Bijbel spreekt al in het verleden plaatsgevonden. Ze geloven dat dit in het jaar 70 na Christus gebeurde en dat er toen een geestelijke gebeurtenis plaatsvond. Dat was volgens hen wat in de eerdere Schriften met de komende opstanding werd bedoeld.

Ze wijzen erop dat Ezechiël beschreef hoe dorre beenderen weer tot leven kwamen, en dat dit symbolisch was. Het ging niet werkelijk over de opstanding, hoewel er wel gebruik werd gemaakt van het beeld van een opstanding. Het beeld van een opstanding wordt vaak voor iets geestelijks gebruikt. Paulus zei:

Ook u heeft Hij met Hem levend gemaakt, u die dood was door de overtredingen en de zonden,

EFEZE 2:1

Daarom zeggen zij dat wanneer je in de Bijbel leest over de toekomstige opstanding die Paulus, Petrus en die andere mannen verwachtten, het in werkelijkheid over iets geestelijks gaat. Het gaat niet over een lichamelijke opstanding aan het einde van de

wereld. Nu wil het geval dat deze geestelijke gebeurtenis in het jaar 70 na Christus plaatsvond. Natuurlijk kon niemand dat verifiëren, omdat het onzichtbaar en geestelijk was. Maar ze kunnen het beweren als ze dat willen.

Eerlijk gezegd is het in veel gevallen erg moeilijk om die bewering te weerleggen als het gaat om de meeste verwijzingen naar de opstanding. Enige tijd geleden debatteerde ik juist over dit punt met een volledige preterist. Hij bracht veel goede argumenten naar voren die moeilijk te weerleggen waren. Maar naar mijn mening gaf hij hier geen erg goed antwoord op. Hij was erop voorbereid. Hij had een antwoord, maar dat antwoord was voor mij volstrekt onlogisch.

Deze passage maakt heel duidelijk dat wanneer de opstanding plaatsvindt, mensen niet meer zullen trouwen en ook niet meer zullen sterven. Dat is niet gebeurd, want mensen trouwen nog steeds. Zelfs de man met wie ik debatteerde was getrouwd. Jezus zei:

bij de opstanding trouwen ze niet.

Als de opstanding in het jaar 70 na Christus heeft plaatsgevonden, zou daarna dus niemand meer trouwen. Bovendien zou daarna niemand meer sterven, want Jezus zei:

Ook zullen ze niet meer sterven, omdat ze gelijk zijn aan de engelen.

In dat opzicht zijn ze als engelen: ze sterven niet.

Meer dan enige andere uitspraak over de opstanding in de hele Bijbel bewijst deze uitspraak volgens mij dat de opstanding iets is wat nog niet heeft plaatsgevonden. Ook bewijst ze dat de opstanding een volledige verandering in de levensorde teweeg zal brengen. In de opstanding zal het huwelijk niet langer relevant zijn. Wat zal dan wel relevant zijn? Ik weet het niet zeker. Er wordt ons niet veel verteld, maar we weten wel dat het leven daar zo anders zal zijn dan dit leven. Er zal niet meer worden gestorven. We zullen worden opgewekt in onsterfelijke lichamen. Paulus bevestigde dat in 1 Korinthe 15.

25

Mozes bewijst leven na de dood

Vers 37 zegt:

En dat de doden opgewekt zullen worden, heeft ook Mozes duidelijk te kennen gegeven bij de doornstruik, toen hij de Heere de God van Abraham, de God van Izak en de God van Jakob noemde.

LUKAS 20:37

Toen antwoordden enkele schriftgeleerden:

En sommigen van de schriftgeleerden antwoordden en zeiden: Meester, dat hebt U goed gezegd.

LUKAS 20:39

Dat waren Farizeeën. Ze waren blij met wat Hij zei. Maar daarna durfde niemand Hem nog vragen te stellen. Hij was te goed in het beantwoorden ervan. Niemand legde Hem nog een uitdaging voor. Maar hierna legde Hij hun er wel een voor.

Omdat de Sadduceeën de wet, de Thora, erkenden, gebruikte Hij daaruit een passage. Toen God Mozes bij de brandende braamstruik ontmoette, zei Hij tegen Mozes:

En dat de doden opgewekt zullen worden, heeft ook Mozes duidelijk te kennen gegeven bij de doornstruik, toen hij de Heere de God van Abraham, de God van Izak en de God van Jakob noemde. God nu is niet een God van de doden, maar van de levenden, want voor Hem leven zij allen.

LUKAS 20:37-38

Maar God is niet de God van dode mensen. Hij wordt niet door dode mensen aanbeden. Hij wordt alleen door levende mensen aanbeden. Betekent dat niet dat Abraham, Izak en Jakob leefden toen God dat zei? Dat is wat Jezus betoogt.

God ontmoette Mozes bij de brandende braamstruik, lang nadat Abraham, Izak en Jakob gestorven waren. Als God op dat moment nog steeds de God van Abraham, Izak en Jakob was, moeten zij ergens nog steeds bestaan. Er moet een leven na de dood zijn. Ook dat ontkenden de Sadduceeën. Het punt is dat er voor deze mensen een toekomst moet zijn, omdat Hij niet de God van dode mensen kan zijn. Hoe kan iemand aanbidden als hij dood is? Ze moeten dus niet dood zijn. Hij zei dat alle mensen voor Hem leven. Dit lijkt te wijzen op een voortgaand, bewust bestaan na de dood, want Hij zei dat allen voor God leven, zelfs degenen die gestorven zijn. Maar er is meer. De Joden geloofden niet in een Grieks idee waarbij je tot in alle eeuwigheid zonder lichaam bent. Als er daarna een voortgaand leven is, moet er een moment komen waarop God hen in een stoffelijk universum weer samenvoegt, in een lichaam. Jezus gaat uit van bepaalde dingen die te maken hebben met de Joodse afkeer van een onlichamelijke toestand. Hij zegt dat als deze mensen nog leven, er voor hen lichamelijk een toekomst moet zijn. Het is een argument dat wij misschien moeilijk kunnen volgen, maar het is voor Hem een goed argument om aan te voeren. Zij zagen dat het een goed argument was. De schriftgeleerden van de Farizeeën die erbij stonden, zeiden: „Ja, U hebt gelijk. Dat is een goed argument, Jezus. Ik ben blij dat U dat voor ons hebt opgelost, want de Sadduceeën vallen ons daar al heel lang mee lastig.”

26

De Messias is meer dan Davids Zoon

Nu vers 41:

En Hij zei tegen hen: Hoe kan men zeggen dat de Christus een Zoon van David is?

LUKAS 20:41

Hier legt Hij hun een uitdaging voor. In Mattheüs vraagt Hij hun daadwerkelijk:

Wat denkt u over de Christus? Wiens Zoon is Hij? Zij zeiden tegen Hem: Davids Zoon.

MATTHEÛS 22:42

Zij antwoordden:

De Zoon van David.

Hier staat alleen dat Jezus dat punt ter discussie stelt.

Een psalm van David. De HEERE heeft tot mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gemaakt zal hebben tot een voetbank voor Uw voeten.

PSALMEN 110:1

—dit is Psalm 110, vers 1—

De Heere Jahweh zei tegen mijn heer, mijn Meester. David noemde de Messias zijn Meester. Hoe kon een man zijn eigen zoon „mijn Meester” noemen? Dat is ondenkbaar. De implicatie is dus dat Hij niet alleen Davids Zoon is. Jezus ontkent niet dat de Messias de Zoon van David zou zijn. Natuurlijk was Hij dat. Hij zegt alleen dat Hij niet uitsluitend de Zoon van David is. Er moet meer met Hem aan de hand zijn dan dat. Jullie denken alleen aan Hem als mens, maar David zag Hem als iemand die boven hem stond, niet slechts als zijn eigen nakomeling. Er moet dus nog een ander aspect zijn, en dat is er zeker. Hij is niet alleen de Zoon van David, maar ook de Zoon van God. Dat ligt besloten in de uitdaging die Jezus hier voorlegt. De Messias is niet alleen Davids Zoon. Hij is ook Gods Zoon.

27

Waarschuwing tegen de schriftgeleerden

Ten slotte zei Hij, terwijl heel het volk het hoorde, tegen Zijn discipelen:

Wees op uw hoede voor de schriftgeleerden, die in lange gewaden rond willen lopen en zeer gesteld zijn op begroetingen op de markten, de voorste plaatsen in de synagogen en de ereplaatsen tijdens de maaltijden, die de huizen van de weduwen verslinden en voor de schijn lange gebeden doen. Zij zullen een zwaarder oordeel ontvangen.

LUKAS 20:46-47

Omdat zij doen alsof ze rechtvaardig zijn terwijl ze onrechtvaardige dingen doen, is hun veroordeling groter dan wanneer ze de schijn niet ophielden, wanneer ze niet deden alsof ze rechtvaardig waren. Door zich voor te doen als rechtvaardig misleiden ze meer mensen en lokken ze meer mensen in hun val. Daarom zijn ze schuldiger. Leraren ontvangen tenslotte een zwaardere veroordeling als ze in de fout gaan dan een doorsneemens.

Deze uitspraken zijn te vinden in Mattheüs 23, en Mattheüs voegt er meer aan toe. Mattheüs 23 bestaat vrijwel geheel uit uitspraken waarin Hij zegt:

‘Wee de schriftgeleerden en Farizeeën’

en waarin Hij kritiek uit, onder meer op deze punten. Daarna loopt Jezus de tempel uit. Vervolgens komt in Mattheüs 24 de rede op de Olijfberg. Ook bij Lukas volgt hierna de rede op de Olijfberg. Die komt aan de orde in hoofdstuk 21, dat we de volgende keer zullen behandelen. Alles wat we in hoofdstuk 20 hebben gezien, heeft parallellen in Mattheüs en Markus, dus daar hoeven we op dit moment niets meer over te zeggen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Lukas 20:20
- Lukas 20:21-22
- Lukas 20:23-26
- Lukas 20:25
- Lukas 20:22
- Lukas 20:24
- Lukas 20:23-24
- Romeinen 13:7
- Mattheüs 22:21
- Romeinen 13:1
- Exodus 1:16
- Daniël 3:5
- Handelingen 4:18
- Handelingen 4:19-20
- Handelingen 5:28
- Handelingen 5:29
- Romeinen 13:2
- Romeinen 13:3
- 1 Petrus 3:13
- 1 Petrus 3:14
- Mattheüs 5:10-11
- Romeinen 13:4
- Mattheüs 24:49
- 1 Petrus 2:13-14
- Romeinen 13:5
- Romeinen 13:6
- Romeinen 12:16
- Romeinen 12:17
- Romeinen 12:19
- Lukas 6:30

- Exodus 20:15
- Lukas 20:27-28
- Lukas 20:29
- Lukas 20:33
- Handelingen 23:6
- Lukas 20:34
- Lukas 20:35
- Lukas 20:36
- Efeze 2:1
- Lukas 20:37
- Lukas 20:39
- Lukas 20:37-38
- Lukas 20:41
- Mattheüs 22:42
- Psalmen 110:1
- Lukas 20:46-47

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.